

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เห็ด เป็นประเภทของสิ่งมีชีวิตประเภทใหญ่ประเภทหนึ่ง เดิมเคยจัดอยู่อาณาจักรเดียวกับพืช แต่ปัจจุบันจัดอยู่ใน อาณาจักรเห็ดราหรือฟังไจ (Kingdom of Fungi) ไม่มีคลอโรฟิลล์ สังเคราะห์อาหารเองไม่ได้ กินอาหารโดยสร้างน้ำย่อยแล้วปล่อยออกมาย่อยสารอินทรีย์จนเป็นโมเลกุลเล็กและดูดเข้าเซลล์ เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทเดียวกับ รา และยีสต์ ซึ่งเห็ดในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยนำมาใช้ประกอบอาหารและเป็นยาสมุนไพรรักษาโรค เห็ดที่เกิดขึ้นในธรรมชาตินั้นมีแพร่กระจายไปทั่วโลก ซึ่งแต่ละสายพันธุ์และชนิดนั้นมีความแตกต่างกันไปตามสภาวะแวดล้อม สำหรับประเทศไทยพบเห็ดมากในฤดูฝน อาณาเขตตั้งแต่ภูเขาสูงถึงริมทะเล และตามป่าที่มีความชื้นสูง ส่วนใหญ่พบเห็ดหลาย ๆ ชนิดเกือบตลอดทั้งปี

ปัญหาการบริโภคเห็ดที่เป็นพิษมักพบอยู่เสมอ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีป่าที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของเห็ดหลากหลายชนิดทำให้ประชาชนที่นิยมบริโภคเห็ด เก็บเห็ดมีพิษมารับประทาน ความรอบรู้ในเรื่องของเห็ดกินได้และเห็ดมีพิษในประเทศไทย ยังไม่แพร่หลาย ชาวชนบทที่อยู่ใกล้ป่าจะรู้จักชนิดของเห็ดกินได้ และเห็ดมีพิษได้ดีกว่าคนในเมือง อย่างไรก็ตามก็ยังมี ความคลาดเคลื่อน เพราะบางชนิดกินได้ แต่ชาวบ้านบางกลุ่มบอกกินไม่ได้ ด้วยความเชื่อที่มีมาแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันมีการรวบรวมเห็ดป่ามาศึกษาจัดอนุกรมวิธาน และเผยแพร่เห็ดที่กินได้หรือมีพิษมากขึ้น โดยทั่วไปแล้วไม่มีวิธีการใดที่สามารถแยกได้ว่าเห็ดชนิดใดมีพิษหรือไม่มีพิษ หรือแต่ละคนได้รับพิษจากการรับประทานเห็ด แตกต่างกัน แต่วิธีการโดยทั่ว ๆ ไปที่สามารถสังเกตได้คือการดูด้วยตาเปล่า (ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ,2525:396; อนงค์ จันท์ศรีกุล,2542:220)

ตำบลสะลวงตั้งอยู่ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอแมริม โดยห่างจากที่ว่าการอำเภอแมริม ประมาณ 12 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร เนื้อที่โดยประมาณทั้งตำบล 118.389 ตารางกิโลเมตร หรือ 73,993.125 ไร่ มีอาณาเขต ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อดำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง ทิศใต้ติดต่อดำบลห้วยทรายและตำบลแม่แรม ทิศตะวันออกติดต่อดำบลขี้เหล็ก ทิศตะวันตกติดต่อดำบลสะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขามิลักษณะเป็นที่ราบสลับกับเนินเขาและภูเขา มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ซึ่งในพื้นที่ตำบลสะลวง พบภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นวิธีการเลือกเก็บเห็ด โดยจะใช้ประสบการณ์ที่ถ่ายทอด

กันมานานจากรุ่นสู่รุ่น แต่ยังพบว่าชาวบ้านบางกลุ่มยังไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ซึ่งอาจจะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคเห็ดป่า โดยการนำเอาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการฐานข้อมูล เพื่อเก็บข้อมูลเห็ดป่า เผยแพร่ข้อมูลเห็ดป่าและให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่คนในชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมบทบาทของคนในชุมชนที่จะนำศักยภาพของคนในชุมชนมาใช้ในการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม รวมถึงการขับเคลื่อนและผลักดันให้ตำบลสะดงไปสู่ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สร้างความตระหนักของคนในชุมชน โดยสร้างเครือข่ายในกลุ่มชุมชนและสร้างแนวทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาโรคเห็ดป่า นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรในชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเห็ดป่าได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลเห็ดป่าที่ได้จัดทำขึ้นร่วมกัน ส่งเสริมการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในด้านการจัดทำฐานข้อมูลดิจิทัลด้านการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในด้านต่างๆอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลเห็ดป่าในพื้นที่ ตำบลสะดง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

จัดทำระบบฐานข้อมูลเห็ดป่าในพื้นที่ ตำบลสะดง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่

ป่าชุมชนในพื้นที่บ้านพระบาทสิริอย ตำบลสะดง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1.3.3 ขอบเขตเวลา

อยู่ในช่วงระยะเวลาของการวิจัยประมาณ 3 ช่วงเวลา รวมระยะเวลา 1 ปี

1.3.4 ขอบเขตประชากร

ประชากรในตำบลสะดง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบฐานข้อมูลเห็ดป่า และการใช้ประโยชน์จากเห็ดป่า ในพื้นที่สะलग อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

1.5 ประโยชน์

ได้ฐานข้อมูลเห็ดป่า และการใช้ประโยชน์จากเห็ดป่า ที่เข้าถึงได้ง่าย และสะดวก

